

**Міністерство охорони здоров'я України
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Т Е З И

**Науково-практичних та наукових робіт на тему
«Моніторинг, аналіз та оцінка ризиків стану здоров'я населення
Запорізької області»**

*м. Запоріжжя
2024 рік*

Війна росії проти України: екологічні наслідки та юридична відповідальність

**к.мед.н., доцент, Заслужений лікар України Севальнев А.І.
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет**

Створення спроможних та ефективних механізмів забезпечення екологічної безпеки є актуальною та нагальною проблемою світової цивілізації. З кожним роком здійснюється все більший тиск на довкілля, який все частіше виявляється згубним для природи. Ще наприкінці ХХ сторіччя сучасний стан біосфери визнаний як системна екологічна криза. ООН прийняла Декларацію «Порядок денний на ХХІ сторіччя», в котрій визначено сімнадцять кроків людства для подальшого сталого розвитку. Проте все частіше діяльність людини та її наслідки для довкілля оцінюються як «екоцид».

Збройна агресія терористичної росії проти України загострила проблематику визначення наслідків та відшкодування руйнівного впливу військових дій на довкілля та удосконалення нормативно-правового регулювання поняття «екоциду».

На жаль, екоцид не знайшов свого закріплення в міжнародному кримінальному праві. Він не визнаний злочином ні в Римському статуті Міжнародного кримінального суду, ні в будь-якому іншому міжнародному нормативно-правовому акті. Доречи, проект нового Кримінального кодексу України також не передбачає такого кримінального правопорушення.

На наш погляд, це обумовлено вадами самого поняття «екоциду» та протиріччями у тлумаченні. Предметом злочину екоциду є навколишнє середовище або біосфера у самому широкому розумінні: всі її складові, всі природні ресурси, як абіотичні, так і біотичні, взаємодію між ними та всі наслідки такої взаємодії у вигляді екосистемних комплексів.

Відповідно визначення гігієни, як науки про збереження індивідуального та популяційного здоров'я шляхом запровадження профілактичних заходів, людина розглядається як органічна частина біосфери, що існує відповідно її законам. З іншого погляду, всі профілактичні заходи гігієни відбудовуються з позицій жорсткої гігієнічної регламентації шкідливої дії чинників середовища життєдіяльності людини. Така ж жорстка регламентація застосовується для оцінки наслідків життєдіяльності людини для навколишнього середовища. Тобто принципи гігієнічної регламентації, на наш погляд, слід ширше застосовувати для оцінки наслідків шкідливої дії на довкілля, у тому числі і військових дій агресора.

За даними офіційного ресурсу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України шкідливий вплив на довкілля досяг 2,638 трлн. грн. Завдані збитки по забрудненню атмосферного повітря сягають більш ніж 1,081 трлн. грн, шкода завдана земельним ресурсам складає 1,15 трлн. грн, водним ресурсам – 84,65 млрд. грн.

Наслідки від підриву росією дамби Каховської ГЕС орієнтовно оцінюються у суму 146,4 млрд. грн. В ході бойових дій знищено біля 44000

одиниць військової техніки, а це більше ніж 750 тис. тон відходів та 75 тис. тон викидів у атмосферу.

«Це перша після Другої світової війна, яка має такі масштабні екологічні наслідки», - наголосив Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець в ексклюзивному інтерв'ю для медіа We Don't Have Time (Швеція). Загальна сума шкоди вже досягла 57 млрд. доларів США.

Наразі основним нормативно-правовим актом, що врегулює відносини з визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, є постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 року № 326, якою був затверджений відповідний Порядок та на підставі якої було прийнято низку методик.

Але у зазначених методиках не враховується принцип недоотримання екосистемних послуг, оскільки наразі в Україні відсутнє законодавче забезпечення концепції екосистемних послуг. Наразі на Міндовкілля покладено обов'язок до кінця 2023 року розробити проект Закону України «Про екосистемні послуги» та протягом шести місяців з дати його прийняття розробити проекти підзаконних актів з реалізації положень Закону.

Висновки. Збройна агресія держави-терориста російської федерації проти України має своїм наслідком руйнівний вплив на довкілля, на відновлення якого знадобиться не один десяток років. Тому набуває негайної підтримки визнання злочину екоциду найтяжчим міжнародним злочином, що руйнує міжнародну екологічну безпеку та створює ризики для самого існування людства.

Доповнення Римського статуту Міжнародного кримінального суду злочином екоциду знаходиться у руслі процесу всеосяжної екологізації міжнародного права відповідно принципам сталого розвитку та екоцентризму. Агресія росії проти України та наслідки для екосистем повинні привести до суттєвих якісних змін міжнародного права та стати основою для нового Нюрнберзького процесу.

Пропозиції незалежної експертної групи «Стоп екоцид» заслуговують підтримки, але потребують вдосконалення. Перш за все, це стосується оціночних критеріїв завданої шкоди з використанням принципів гігієнічного та екологічного нормування. Заміна поняття «екоцид» на більш зрозумілі поняття «злочин проти довкілля», «злочин проти біосфери» або «екосистемний злочин» одразу підкреслює найвищий рівень злочину та поєднує антропоцентричний принцип нормативно-правових документів з екоцентричним.

Порівняльний аналіз епідпроцесу грипу та інших ГРВІ в епідемічні сезони 2022-2023 та 2023-2024 років по Запорізькому регіону

**Одинець Т.С, Тищенко Т.М., Машак О.І., Акчуріна Л.С.
ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»**

Зміст	стор.
Війна росії проти України: екологічні наслідки та юридична відповідальність. к.мед.н., доцент, Заслужений лікар України Севальнев А.І. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет	2 - 3
Порівняльний аналіз епідпроцесу грипу та інших ГРВІ в епідемічні сезони 2022-2023 та 2023-2024 років по Запорізькому регіону. Одинець Т.С, Тищенко Т.М., Мащак О.І., Акчуріна Л.С. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	3 - 5
Аналіз захворюваності на туберкульоз у Запорізькій області 2019 - 2023 роки. Пелих Г.С., Тищенко Т.М., Мащак О.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	5 - 8
Досвід реалізації впровадження регіональної програми: «Визначення ризиків зараження на легіонельоз у закладах охорони здоров'я міста Запоріжжя». Черненко С.В., Тищенко Т.М., Мащак О.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	8 - 10
Досвід профілактики синьогнійної інфекції в закладах охорони здоров'я Запорізької області. Подакова Т.І., Тищенко Т.М., Мащак О.І., Богданова Т.А. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Реньова Н.А. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	10 - 14
Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності та ризики їх розвитку у працівників металургійної галузі. к.мед.н, доцент Шаравара Л.П. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет	14 - 15
Оцінка впливу забруднення атмосферного повітря на здоров'я населення. старший викладач Волкова Ю.В. науковий керівник, к.мед.н., доцент, Заслужений лікар України Севальнев А.І. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет	15 - 16
Вплив біоповедінкових факторів на поширення парентеральних гепатитів у Запорізькій області. Юрцева Н.В., Тищенко Т.М., Мащак О.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	16 - 18
Досвід впровадження електронної системи епідеміологічного нагляду (ЕСЕН): переваги та недоліки. Гілевич К.Д., Тищенко Т.М., Мащак О.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	18 - 21
Оцінка ефективності навчання медичних працівників. Організація роботи тренінгового центру з питань імунопрофілактики в ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ». Колерова М.Є., Зикін О.В., Полякова Т.С. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	21 - 22